

Elke dag bevlogen voor de klas

De acties van afgelopen periode hebben het belang van goed onderwijs en de leraar als professional op de kaart gezet. Maar de lerarentekorten en de bijbehorende werkdruk zijn daarmee nog niet opgelost. Onlangs sprak voorzitter Loek Schueler met vijf bevlogen leden van CNV Onderwijs. Over dwingende ouders, meer ruimte om het vak te leren, hoge werkdruk en de mooie momenten waarvoor je het allemaal doet.

Wilma Salzmann, Monique Woertman, Albert-Jan Aartsen, Johan Schulz, Wim van Cruchten en Loek Schueler.

A photograph of Albert-Jan Aartsen, a man with short dark hair and a beard, wearing a blue plaid shirt. He is gesturing with his hands while speaking. The background is slightly blurred, showing what appears to be a classroom or meeting setting.

Albert-Jan Aartsen: 'De prestatiedruk van de samenleving zie je terug op school.'

Een paar weken geleden kwam een nieuwe leerling de klas binnen, hij werd juichend onthaald. Mijn collega's en ik stonden met tranen in de ogen te kijken; dat jongetje was zo welkom.' Aan het woord is klas-senassistent Monique Woertman, werkzaam op Mytylschool Ariane de Ranitz in Utrecht. Dat het een mooi vak is kunnen de anderen beamen. Johan Schultz, docent wiskunde op het Herbert Visser College in Nieuw-Vennep krijgt energie van het begeleiden van jonge collega's: 'Ik vind het echt geweldig om jonge mensen te zien die vol energie in het onderwijs starten. Hun enthousiasme werkt aanstekelijk.' Creativiteit gebruikt Wim van Cruchten, leerkracht van groep 4 op basisschool De Keizerskroon in Pijnacker graag in zijn lessen: 'Ik vroeg leerlingen om vijf sommen op te schrijven op een papiertje, er een propje van te maken en het door de klas te gooien. Elke leerling moest een propje pakken en de sommen die daar op stonden oplossen. Heerlijk met hoeveel plezier ze dan aan het werk zijn.' Wilma Salzmann, schoolleider op basisschool De Ichthus in Boskoop is trots op haar enthousiaste team: 'Als je ziet wat er allemaal over onze sector is uitgestort het afgelopen jaar, dan kijk ik vol bewondering naar mijn collega's die elke dag bevlogen voor de klas staan.' CNV Onderwijsvoorzitter Loek Schueler herkent dat: 'Bij al mijn schoolbezoeken en ook nu we hier samen zitten, spat het enthousiasme voor het vak er bij jullie vanaf.'

ACTIES

Het waren roerige tijden in het onderwijs. Van Cruchten: 'Het beeld van al die arriverende bussen vol leraren in het Zuiderpark in Den Haag, ruim een jaar geleden; ongelooflijk, er kwam geen eind aan. De acties hebben mij echt geraakt, we konden ons laten zien en horen. We zijn uit onze schulp gekropen.' Knipogend: 'En mij krijg je er niet zo maar meer in.' Salzmann vult aan: 'De acties in het primair onderwijs hebben ook bijgedragen aan de beeldvorming van de leraar als professional. Ik stoor mij aan ouders die het hebben over "Een juffie in een klasje, die zo leuk omgaat met de kinderen". Onderwijs is een vak. Ik werk met een professioneel team, zij verdienen waardering. Ik heb moeite met de tv-serie *De Luizenmoeder*. Natuurlijk kan ik er ook om lachen, maar het is toch jammer dat juf Ank op deze manier wordt neergezet.'

OUDERS

'Ouders kunnen ook zo veeleisend zijn, zegt Albert Jan Aartsen, docent omgangskunde op het Roc Rijn

IJssel in Arnhem en daarnaast verantwoordelijk voor de begeleiding van studenten verpleegkunde. Schueler vult aan: 'Uit onze enquêtes blijkt keer op keer dat de druk van ouders toeneemt. De prestatiedruk van onze samenleving zie je terug op school. Ouders leggen zich niet zomaar neer bij een weloverwogen schooladvies. Ze accepteren soms niet dat hun kind beter op het vmbo past.' Aartsen werkt in het mbo met jong volwassenaars: 'Als ze 18 zijn mogen we informatie niet meer delen met de ouders. Er gaat bijvoorbeeld een lang traject vooraf aan een negatief bindend studieadvies. We praten hierover met de student. Maar die moet het dan zelf wel thuis bespreken. Doet-ie dat niet, dan hebben we aan het eind tierende ouders op de stoep staan. Het komt geregeld voor dat de schuld dan bij ons wordt gelegd en niet bij hun eigen kind.'

LERARENTEKORT

Waar Schultz in het voortgezet onderwijs tegenaan loopt, is het tekort aan collega's: 'Door het lerarentekort is er veel druk, ook bij stagiaires. Het is een vak, je moet de tijd krijgen om het te leren; hoe begroet je leerlingen bij de deur en accepteer niet dat ze door je les heen praten? Maar door het lerarentekort worden studenten die pas anderhalf jaar bezig zijn met de opleiding alleen voor de klas gezet, terwijl ze daar nog niet klaar voor zijn.' Als een eerste ervaring negatief is kiezen die jongeren toch voor een ander vak.' De wiskundedocent pleit daarom voor meer ruimte binnen de formatie, om jonge docenten op te leiden: 'Laat ouderen ambulante rondlopen, zodat zij de nieuwkomers nog beter kunnen ondersteunen.' Woertman maakt zich ook zorgen over het tekort aan klassenassistenten in het speciaal onderwijs: 'Een grote groep ondersteuners gaat over een paar jaar met pensioen, maar er is weinig belangstelling van jongeren. Wat wij terugkrijgen is dat ze vinden dat het te weinig verdient. Dat vind ik zorgelijk. Jaren geleden ben ik de strijd aan gegaan en zijn we met een aantal collega's van schaal 4 naar schaal 6 doorgestroomd. Onze directeur stond daar toen voor open. Maar voor nieuwe collega's is doorstromen niet meer mogelijk, simpelweg omdat er geen geld vanuit Den Haag komt. Dat gebrek aan perspectief vind ik zo jammer.'

LEERLINGEN CENTRAAL

Waar gebrek aan geld en groei energievreters zijn, geven het vak en de leerlingen alle aanwezigen zichtbaar energie. Aartsen: 'Ik geniet van de uitdagingen waar wij als team mee te maken hebben. Hoe kan je leerlingen opleiden voor vakken die nu nog niet eens bestaan? We zijn er op gericht om onderwijs op maat te bieden en zetten de behoefte van elke leerlingen centraal. Daardoor is het aantal leerlingen dat uitvalt sterk gedaald. We werken ook goed samen met scholen in de regio. Soms sluit het lesaanbod op een andere mbo beter aan bij de behoefte van een leerling. Luister goed naar elke leerling; het gaat om faciliteren in plaats van frustreren.' In het speciaal onderwijs richt Woertman zich vooral op zelfstandigheid: 'Onze leerlingen hebben fysieke beperkingen, maar wij richten ons op wat ze allemaal wél kunnen. Dus tegen een leerling die gewend is dat zijn moeder thuis zijn billen afveegt, zeg ik: "Probeer het eerst maar zelf." Op die manier willen we leerlingen zelfvertrouwen en zelfstandigheid bijbrengen, belangrijk voor hun toekomst.'

VERNIEUWING

Op de basisschool van Van Cruchten werken ze 's middag themagericht, waarbij verschillende vakken gecombineerd worden: 'Op dit moment staan gebouwen centraal. Leerlingen bekijken een gebouw in hun omgeving, maar ze moeten ook informatie opzoeken over een bekend bouwwerk in het buitenland. Aan het eind van zo'n themaperiode maken we een tentoonstelling voor ouders. Deze IPC-methode is meer gericht op het ontwikkelen van vaardigheden, dan puur op het opdoen van kennis.' Schultz pleit voor

Monique Woertman (rechts): 'Het enthousiasme van jonge mensen die ik begeleid werkt aanstekelijk.'

ruimte om les te geven op vernieuwende manieren: 'Klassikaal onderwijs zoals dat nu nog op veel scholen wordt gegeven is op termijn niet houdbaar. De inspectie moet ons meer ruimte geven om les te geven. Schueler vult aan: 'In alle cao's hebben we afspraken gemaakt over professionele ruimte. Maar het kan mooi op papier staan, je moet het binnen je team ook goed oppakken en dat hoor ik bij jullie allemaal.'

TOEKOMST

Een nieuw jaar staat voor de deur. Waar willen de aanwezigen zich op richten de komende tijd en hoe kan de vakbond daarin ondersteunen?

Schultz weet het wel: 'Duurzame inzetbaarheid is een aandachtspunt, ik heb het gevoel dat mensen boven de 55 een beetje aan de kant worden geschoven. Een collega noemde ouderen laatst "fossielen die experimenten tegenhouden." Ze bood hiervoor later haar excuses aan, maar het geeft wel aan hoe mensen soms over oudere collega's denken. Verder merk ik dat er steeds meer leerlingen met gedrag en leerproblemen in de klas zitten. Het is belangrijk dat hier meer aandacht voor komt bij de opleiding van docenten.'

Woertman: 'Jonge collega's kunnen met het huidige salaris geen huis vinden op de woningmarkt. Ik stond ook

Wim van Cruchten (rechts): 'Petje af voor hoe mijn directeur alle ballen in de lucht houdt.'

in het Zuiderpark en ik vind het terecht dat leraren extra geld hebben gekregen, maar klassenassistenten, conciërges en collega's van de administratie werken net zo hard, waarom krijgen wij niet die waardering? Wij als klassenassistenten doen voorbehoudende medische handelingen en dragen een grote verantwoording. Wij worden hier niet voor beloond. De werkdruk van de leerkrachten wordt verplaatst naar ons, zo is het wel.' Schultz onderschrijft dit: 'Hetzelfde geldt voor conciërges van middelbare scholen. Vroeger deden die vooral facilitaire werk, maar tegenwoordig zijn conciërges meer sociaal pedagogische medewerkers. Eigenlijk vind ik dat ze dan toch wel minime betaald worden.'

PETJE AF

Van Cruchten vindt dat dit ook voor schoolleiders geldt. 'Als ik zie hoe mijn bevlogen directrice hard werkt om alle ballen in de lucht te houden, daar neem ik mijn petje voor af.' Salzmann: 'Er zouden veel miljoeners in het onderwijs zijn als onze werkzaamheden vertaald zouden worden naar het zakenleven. Het baart mij zorgen dat onlangs twee collega-directeuren zijn overgestapt naar de commerciële sector. Zij kregen het niet meer geregeld. Is er een leraar ziek, dan moet je steeds weer op zoek naar een oplossing. Ik vind het erg dat het onderwijs goede mensen kwijtraakt aan de commerciële sector, daar moet echt actie op ondernomen worden het komende jaar.' Schultz denkt ook dat geld daarbij een absolute voorwaarde is: 'Als je er voor zorgt dat lonen omhoog gaan, krijg je dat mensen uit het bedrijfsleven ook

voor het onderwijs kiezen. Ik begeleid nu een stagiair van TU Delft met een minor onderwijs. Hij is een natuurtaent, maar die behouden we nooit voor het onderwijs, want hij kan in het bedrijfsleven veel meer verdienen.'

ZAKELIJKER

Volgens Aartsen mag de zakelijkheid van het bedrijfsleven ook wel meer in het onderwijs doorgevoerd worden. 'In de profit werk je resultaatgericht, je hebt een opdracht en die moet af. Die zakelijke cultuur zou ook doorgevoerd moeten worden in het mbo. De vakken waar we onze studenten voor opleiden gaan 24/7 door en kennen bijvoorbeeld geen lange zomervakanties. Wanneer we ons onderwijs anders inrichten, sluiten we nog beter aan bij de behoeftes van het werkveld en onze studenten.'

Salzmann vindt het ook belangrijk dat collega's elkaar kunnen aanspreken. 'Er zijn mensen die tot half drie werken en anderen die er om half zes nog zitten. Die tweedeling zie je overal in het onderwijs. Misschien moeten schoolleiders daar ook op een andere manier in gaan sturen.'

Schueler vult aan: 'En let er met elkaar goed op dat je je richt op je kerntaken. Het nieuwe toetsingskader van de Inspectie gaat uit van de visie van de school en hoe je daar als team handen en voeten aan geeft. Dat vind ik mooi. Begin vanuit je strategische visie, maak samen scherpe keuzes en houd je daaraan. Geef geen geld uit aan adviezen van consultants en waak voor administratieve rambam.'

Salzmann: 'Terwijl wij vacatures niet opgevuld krijgen, halen uitzendbureaus goede mensen van de markt. Daar moeten wij dan vervolgens 150 procent voor betalen. Al dat geld vloeit weg uit het onderwijs.'

WERKDRUK VERHOGEN

Schultz: 'Door passend onderwijs zitten er meer leerlingen in een klas die extra aandacht nodig hebben als het gaat om gedrag en leerproblemen. Dat is ook werkdruk verhogend. Hier moet meer aandacht voor komen.'

Het lerarentekort is een duidelijke zorg voor alle aanwezigen in alle sectoren. Voorzitter Schueler: 'De politiek richt zich steeds op het werven van nieuwe mensen voor de sector, zij-instromers en jongeren. Dat is belangrijk, maar ze gaan voorbij aan al die leraren, schoolleiders en onderwijsondersteuners die nu keihard werken om het allemaal geregeld te krijgen. Ik zie wekelijks de enorme energie en betrokkenheid van mensen uit de sector, maar het is voor velen bijna niet vol te houden. Meer aandacht voor het huidige personeel, minder werkdruk en meer waardering voor ieders rol, daar ga ik mij hard voor maken komend jaar.' ■